

Kultafors Bygdegård Almanacka 2011

Vy över gården Stenaskjum

Så har vi återigen nöjet att få presentera en almanacka för dig.

Detta är den 22:a årgången och vi hoppas den skall bli till glädje och nytta i hemmet. Den här gången har vi också med Hindås på några bilder.

Som vanligt vill vi rikta ett stort tack till våra trogna annonsörer samt de personer som vi fått låna korten av. Utan ert stöd hade det inte blivit någon almanacka. Så därför hoppas vi att du gynnar ortens näringsliv vid dina inköp samt att du som har foton/bilder som är av intresse, hör gärna av dig till någon av nedanstående personer.

I år är det 25 år sedan Bygdegårdsföreningen bildades. När vi blickar tillbaka på dessa år kan vi konstatera att föreningen är vid god vigör och för ett aktivt föreningsliv. För att en förening skall fungera krävs medlemmar. Vi hoppas du vill vara med och stödja Hultafors Bygdegård med ditt medlemskap. Inbetalningskort för detta hittar du på mittupplaget. Som du förmodligen redan vet är det den enda byggnad i Bollebygds kommun som är byggnadsminnesförklarad av Riksantikvarieämbetet.

Vi som gjort almanackan önskar 25-åringen lycka till med det fortsatta arbetet.

Barbro Andersson/Stenström, Olsfors, Inga-Lill Wilhemsson, Råddeby, Ingemar Fredriksson, Bollebygd,
Nore Johansson, Olsfors, Kjell Kärnqvist, Hultafors, Paul Orrestrand, Hultafors.

Arrangemang 2011

28/1 kl. 18.00: After work. • 12-13/3 kl. 10.00-15.00: Konstutställning. Fam. Ulle Olausson. • 26-27/3 kl. 10.00-15.00: Bonadsutställning.
1/4 kl. 18.00: After work. • 29/5 kl. 10.00: Loppmarknad. • 11/9 kl. 10.00: Historisk vandring i Olsfors. • 30/9 kl. 18.00: After work.
25/11 kl. 18.00: After work. • 11/12 kl. 16.00: Luciatåg samt 2012 års almanacka presenteras.

Gården Stenaskjum i Bollebygd

(Bild på omslag)

År 1897 köpte Johan och Alma Johansson
gården Stenaskjum i Bollebygd.

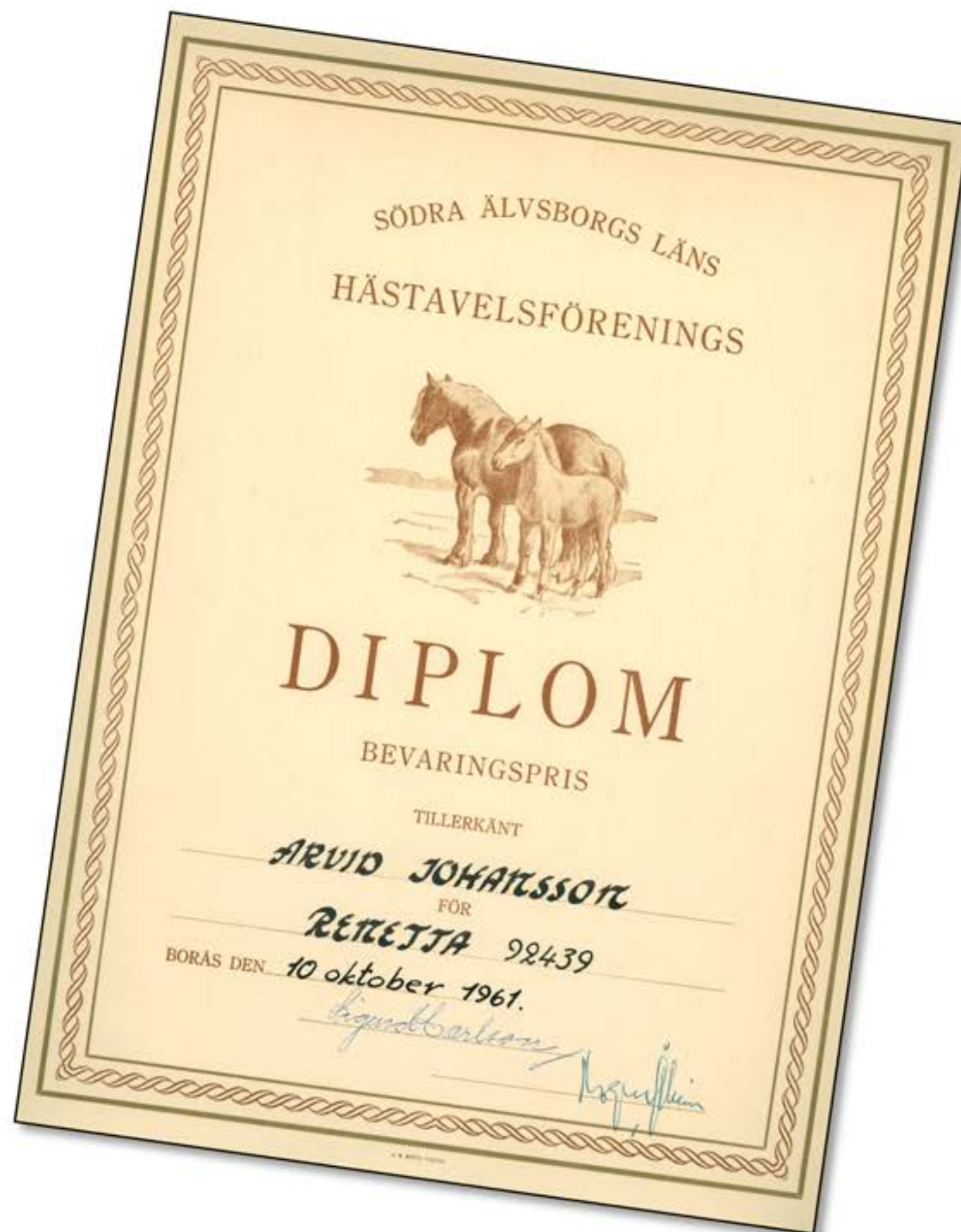
Paret kom från Rävlanda och fick 7 barn, 5 pojkar och 2 flickor.

År 1925 blev gården Brokvarn i Svenljunga ledigt för arrende
och två av pojkarna, Arvid och Karl drev jordbruket.

De höll också hingst och födde upp Ardennerhästar.
Man har också mottaget ett stort antal diplom och premieringar.

År 1942 lämnar Karl jordbruket och startar en textilfabrik
och 1966 tar Karl över gården Brokvarn tillsammans
med sonen Karl-Bruno. Brodern Arvid går bort 1972.

Intresset för hästar var stort och framför allt travhästar.
Karl-Bruno köper sin första travhäst 1973 och 15 år senare
startar han Stuteri Broline, som idag är välkänt och har
fött upp många travhästar.

Skidtåget anländer till Hindås

Hindås Turist och Sanatorium

Hindås har en tradition som turist sport och friluftsort sedan förra seklets början. Med sitt läge och naturliga omgivningar av sjöar och relativt höga höjder var Hindås ett centrum för vintersporter, där tävlingar i backhoppning hölls så sent som i slutet av 1960-talet och tävlingar i isjakt hölls på sjöisen.

Den ståtliga byggnaden uppfördes 1906 av ägaren Christian Luckmann, men brann dock ner en kall vinternatt i februari 1935.

Vid ett flertal tillfällen gästades Turisthotellet av Gustav V. På samma plats är Hjortviken Konferens och Hotell beläget idag.

Bilparkering på gamla Turisthotellet i Hindås

"Atisz" i Örlid

Anders Eriksson alias Atisz, föddes år 1855 på gården Örlid i Olsfors.

I Borås fick han smeknamnet "Öliskan". Föräldrarna dog när han var liten och ett par farbröder och en dräng trädde in i deras ställe, med dominant fostran för den uppväxande Anders. Han hade många affärer på gång, sålde och köpte tomter och byggde fastigheter runt Borås och Göteborg. Ibland var finanserna i botten och han tvingades be vänner om hjälp, ibland var han på grön kvist men levde ett väldigt sparsamt och enkelt liv. Han lurade aldrig någon, men blev ofta lurad själv.

På gården arbetade under hans tid ett stort antal drängar och han nekade aldrig någon luffare att få logi under natten.

Atisz var en allvarlig man och i ynglingaåren drömde han om att bli missionär, men det blev inte av. Frikyrkan var ett stort intresse och i hans hem hölls sk. läsaremöten, han gick troget till gudstjänst på söndagarna.

Det stora rödmålade huset som byggdes 1866, står kvar men ingen har bott där sedan Attisz tid. Han avled 1943 vid 87 års ålder.

Iscykeln på bilden ovan finns att beskåda inne i smedjan.

Smedjan i Gantarås, Töllsjö

I slutet av 1800-talet byggde Axel Johansson den första smedjan. Den brann dock ner redan 1901. Axel byggde 1905 en ny på samma plats. Här smidde Axel fram till sin bortgång 1958. Därefter nyttjades smedjan av andra från Gantaråsgårdarna. Bl.a av Evert Karlsson (d. 1986) och Agnar Johansson (d. 1987). Därefter blev smedjan oanvänd och förföll efterhand.

I slutet av 90-talet beslöt bröderna Börje och Thomas Karlsson att försöka bygga upp en ny smedja. I samarbete med Töllsjö Hembygdsförening ordnades arbetskraft genom ALU hjälp och en ny smedja blev klar 1999. Allt virke kommer från gårdens skogar.

Murstocken är från den gamla smedjan, plockades ner, märktes upp och murades upp på nytt i samma utförande. Spåntaket kommer ifrån Od. Nu saknas bara en smed för att smedjan åter skall komma i bruk.

Gunnar Carlberg

Konstnären Gunnar Carlberg föddes 1901 i Gesebol, som nummer tre i en syskonskara på sex stycken. Han gick i Gesebol småskola i två år och i Örelund skola i två år. Efter det började han att hjälpa till i lantbruket hemma, samtidigt som han tog all ledig tid i anspråk till sitt måleri. Genom en korrespondenskurs genom NKI, lärde han sig grunden om färgblandning och komposition. Rektorn på NKI ansåg att Gunnar var en konstnärlig begåvning och rekommenderade honom till Otto Skölds målarskola i Göteborg.

Där fick han en friplats som han aldrig kunde utnyttja eftersom han fick en hjärntumör. Professor Herbert Olivercrona räddade honom till livet, men hans högra hand blev stel och det blev nästan omöjligt för honom att få penseln att göra som han ville, och han blev också sned på munnen och fick viss svårighet att tala.

Gunnar var väldigt kreativ och hade genom åren hunnit måla omkring 300 tavlor och haft utställningar runt om i Sjuhärad.

Han finns representerad i många hem i bygden. Måleriet blev lagt på hyllan och Gunnar blev storsamlare.

Han började samla frimärken från hela världen och samlingen omfattade ca 36. 000 exemplar, fortsatte sedan att samla olika mynt och ungefär 7000 fanns att beskåda.

Bygden och allt som var gammalt blev nu hans stora hobby och det gamla hemmet blev hans privata museum. Där fanns ett par tusen föremål som han köpt eller bytt sig till. Dyrgripen var en gammal knektkista från 1700-talet. Hemmet och museet har idag ny ägare och samlingarna är sålda.

Foto från Töllsjö på 1950-talet

Foto från Birgitta och Kurt Andersson

Gunnar Johansson, Bosgården, Morjhult
på höräfsan.

Vacker vy över dalen vid Nolån

Vi ser gårdarna Nässlehult och Holmen med Nolån i förgrunden. Bilden tagen på 1930-talet

Hultet Övregården, Hultafors. Höbärgning

Personer från vänster: Greta Larsson, Göte Orrestrand, Lina och John Olsson, Verner Olausson
och på hölaset Gunnel Manskog.

När M/S Ideal och M/S Svea seglade på Nedsjöarna

När Hindås upptäcktes i seklets början av Göteborgsbefolkningen, fanns ingen större väg, utan man anlände med tåg och "turisterna" hyste ett särskilt intresse för sjön. Adolf Andersson i Ingelse, märkte detta och skaffade en stor båt som var tio meter lång och tog 15 passagerare, för att erbjuda sightseeingturer och passagerartrafik på Nedsjöarna. Den första turen för M/S Ideal startade sommaren 1914. På övre bilden ser vi "Adel" i Ingelse i aktern och byggmästaren Johan Norin i Jordås i fören. Några turlistor behövdes inte i början. Det välklädda folket i kubb och vidbrättade hattar, fick tala om när de önskade stiga av. Ofta startade resan på lördag eftermiddag och hem på söndagskvällen, men det kom också stora sällskap från hotellet på söndagarna som önskade en tur på böljan blå. Priset för en tur runt båda sjöarna var under många år 1 krona.

M/S Svea var en annan passagerarbåt hemmahörande i Smedsbo, personerna okända.

Många minns säkert Ester Bohman, lärarinna och föreståndare för flickskolan, Tyningehemmet, hur hon tog med sina elever ut i båtarna för studier och naturupplevelser. Hon var en föregångare för lärarkåren med annorlunda inlärningsmetoder. En av de större avstigningsplatserna var Kvarnviken där många gick iland för att bege sej till gårdarna i Jordås. På andra sidan sjön låg Tubbared och Morjesjöos, där man också hade en välbesökt dansbana. Den sittande damen mitt i bilden är Alfild Olsson från Morjhult Assarsgården. Många gånger hade någon med sej dragspel i båten och spelade så det hördes vida omkring. Utöver passagerartrafik fick M/S Ideal tjänstgöra som bogserare till timmersläp.

Timret fraktades från den norra delen av Östra Nedsjön till den rejäla hamnen i Hindås, som dessutom från år 1894 hade ett stickspår från järnvägen.

Bollebygds station

Byggnaden var färdigbyggd 1894, då järnvägen var klar. Upphörde som bemannad station 1971 och här har senare funnits butik och även smidestillverkning. Därefter övertogs fastigheten 2002 av företaget Oktod AB, som köper den 2003 av Järnhusen AB.

Oktod AB är specialist på renovering och konservering samt dokumentering av gamla objekt, med huvudsakligen staten som kund.

Under Claes Tilanders ledning har man pietetsfullt tagit fram den gamla interiör -och exteriören.

På bilden ser vi den s.k baksidan mot gatan, där den gamla igensatta dörren kommit fram och framför allt originalkulören som varit gömd är tillbaka.

Färgsättningen har undersökts av "Västarvet" vid Lödöse museum och man kan med säkerhet påstå att kulören är korrekt.

Inredningen är en rekonstruktion från utseendet 1894.

Hultafors Sanatorium från flygplan.

Ägare: Axel Ellöfsons Konstruktions A. B. Stockholm. Foto: A. 1906

Hultafors Klimat & Vattenkuranstalt 1906

Afgifter

För enskilda bad:	Halfbad	Kr. 0:75
Massagebad	Kr. 2:—	Ångskåp..... » 1:—
Karbad m. halfbad »	1:50	Ång- och vatten-
Karbad m. dusch »	1:—	dusch » 1:—
Elektriska ljusbad »	2:50	Enbar vattendusch » 0:50
Kolsyrebad..... »	2:25	Begjutning » 0:50
Öfr. Medikamen-		<i>Sjöbad</i> i kallbadhuset i
tösa bad (tall-		Fjällasjön hela sommaren
barrsbad etc.)...	» 1:25	Kr. 5: —, pr bad Kr. 0: 20.

Örebro Hus

Örebro hus, en trevånings fastighet i Olsfors förvandlades på lördagsförmiddagen till en rykande ruin.

Frivilliga brandkåren från Hultafors, Töllsjö och Bollebygd tittade på i samövning, den gamla byggnaden som varit hyreshus i över 30 år.

Ansvariga brandchefer var Tage Gustavsson Hultafors, Erik Carlsson Töllsjö samt Alexius Olsson Bollebygd. Dramatiska flammor och rök syntes mot himlen och de fem brandfordonen lyste som stopptecken, till följd att ett hundratal åskådare stannade till och huttrade och frös i duggregnet.

Detta kunde vi läsa i BT 1962

Fastigheten, byggd på 1930-talet, var belägen mitt emot Upptröstvågen i Olsfors och hade under åren flera ägare.

Huset hade 7 lägenheter och bland hyresgästerna fanns under en tid s.k AK-arbetare.

I bottenvåningen drev Håkan Berndtsson en Cykel & Sportaffär och här fanns också Bertil Ekströms Kemtvätt.

Med tiden förslummades fastigheten och man fick ett ganska besvärligt klientel som hyresgäster. Kommunen köper då in denna och man beslutar att sanera, uppdraget gavs till brandkårerna, som var tacksamma över att få tillfälle till en storövning.

Jul- och Nyårskort

Vi avslutar ännu en gång med att visa en serie gamla Jul- & Nyårskort. Korten är skickade mellan åren 1910-1930.

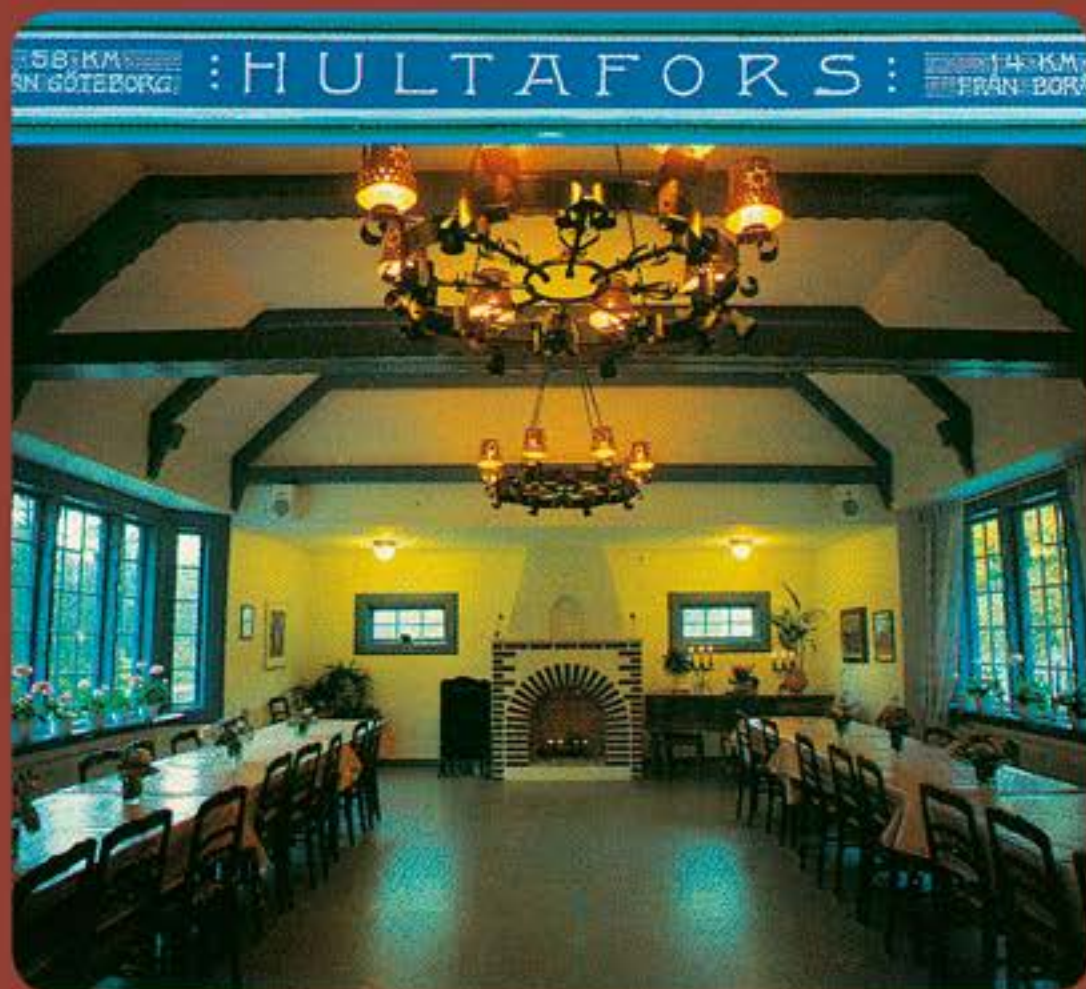
Till sist hoppas vi att almanackan varit till nytta och glädje för dig och avslutar med att önska:

God Jul och Gott Nytt År!

Bli medlem i Hultafors Bygdegård!

Inför 100-årsjubileumet genomgick Bygdegården en total renovering, som innebär ett mer funktionellt kök, nymålade lokaler samt nya stolar i andra klassens väntsal. Den lokalen rymmer 60 sittande gäster.

Så planerar ni någon fest eller annan tillställning är ni välkomna att hyra lokalen.

Som medlem får du hyra vår Bygdegård till ett mycket fördelaktigt pris. Alla får också tillgång till föreningens övriga verksamhet, bl.a. kurser, utställningar, loppmarknad, julmarknad och hantverksdag.

Vill du hyra Bygdegården? Eller få en visning?

Ring i så fall

Monica Johansson 033-14 06 66
(januari-juni)

Anna Lindeblom 033-29 90 13
(juli-december)

Prisexempel:

För icke-medlem:

1500 kr för en helg (fr 18.00 - sö 12.00)
750 kr för en kväll

För medlem sedan minst ett år:

1000 kr för en helg (fr 18.00 - sö 12.00)
600 kr för en kväll

Medlemsavgift:

endast 100 kr per hushåll
Inbetalningskort finns i almanackan

En gåva till stöd för föreningen är givetvis alltid välkommen:

Bankgiro 939-2465 • Hemsida: <http://www.hultafors.info>

HULTAFORS BYGDEGÅRD